طرح اصلاح قانون انتخابات زیر سایه شورای نگهبان، به خرداد ۱۴۰۰ می‌رسد؟

یک تغییر اصولگرایانه

محبوبه ولی

سال‌هاست که تلاش‌ها برای اصلاح قانون انتخابات ریاست‌جمهوری به دَرِ بسته می‌خورد و از رهگذر همین دَرِ بسته است که هر بار در جریان ثبت‌نام برای انتخابات ریاست‌جمهوری، در کنار مردان نام‌آشنای سیاسی و تشنگان خواص قدرت، لشگری از تشنگان عوام قدرت و نامتعادل‌های روانی هم به‌سوی وزارت کشور گسیل می‌شوند و خود و فرآیند انتخابات ریاست‌جمهوری در ایران را سوژه مضحکه می‌کنند.

شورای نگهبان بارها به این حجم عظیم ثبت‌نام‌کنندگان و فشار کاری که به این شورا تحمیل می‌کند، اعتراض کرده و خواستار اصلاح قانون انتخابات شده است.

وقتی مجلس دهم بر سر کار بود، دولت برای این منظور لایحه داد، اما لایحه‌اش در بهارستان به سرانجامی نرسید چراکه نمایندگان می‌خواستند طرح خود را برای اصلاح قانون انتخابات بریزند اما آنها هم ره به جایی نبردند.

مجلس دهمی‌ها در آخرین روزهای حضور خود در بهارستان در حالی طرح خود برای اصلاح قانون انتخابات را پیگیری می‌کردند که تعداد بسیاری از آنها برای شرکت در انتخابات مجلس یازدهم رد صلاحیت شده بودند و لفاظی‌های کنایه‌آمیز میان آنها و سخنگوی شورای نگهبان سخت بالا گرفته بود.

از مجلس سرکش تا مجلس سربه‌راه

به‌طور کلی نگاهی به روزهای مجلس دهم به خوبی مؤید این حقیقت است که میان این مجلس و شورای نگهبان، آن میزان از توافق و تفاهم که منجر به اصلاح قانون انتخابات شود وجود نداشت. در نهایت هم عباسعلی کدخدایی، سخنگوی شورای نگهبان بیستم اردیبهشت امسال اعلام کرد که طرحی که مجلس دهم برای اصلاح قانون انتخابات به شورای نگهبان فرستاده بود، به علت «ایرادات فراوان» به مجلس بازگشت.

بدین ترتیب مجلس دهم ناکام از اصلاح قانون انتخابات، بهارستان را ترک کرد و جای خود را به مجلس اصولگرای یازدهم داد. مجلس یازدهم اما رابطه‌ای متفاوت از سلف خود با نهاد شورای نگهبان دارد؛ این رابطه متفاوت را در همین مدت کوتاهی که از عمرش گذشته نیز نشان داده است تاجایی که صدای بسیاری از چهره‌های سیاسی را درآورده که «این نمایندگان در حال فروش استقلال و شأنیت مجلس به شورای نگهبان است.» چند هفته پیش وقتی احمد جنتی، دبیر شورای نگهبان در دیدار نمایندگان مجلس از تمایل این شورا بر افزایش نظارت نسبت به نمایندگان در دوران چهارساله نمایندگی‌شان حرف زد و تاکید کرد که اشکال قانون برای اعمال این نظارت باید رفع شود، علی مطهری در نامه‌ای به رئیس مجلس به شدت از این اظهارات انتقاد کرد و از قالیباف خواست که از «استقلال و حریت» مجلس دفاع کند.

اما مجلسی‌ها و حتی در رأس آنها رئیسشان در روزهای اخیر هم نشان داده‌اند که سیاستشان در همکاری و توافق با شورای نگهبان تغییری نمی‌کند و چه بسا تشدید هم بشود؛ شاهد مثالش هم اصلاح هیأت نظارت بر رفتار نمایندگان و طرح تازه بهارستانی‌ها برای اصلاح ساختار مجلس است.

مخالفان سیاست مجلس یازدهم در قبال شورای نگهبان معتقدند که این بدعت‌گذاری‌ها، خانه ملت را به محلی برای تامین منویات نهادی دیگر تبدیل می‌کند که دیگر اثری از خواست ملت در آن نخواهد بود

«قرارگاهی» به سبک سرهنگ

ماه گذشته ابوالفضل ابوترابی، عضو کمیسیون امور داخلی و شوراهای مجلس خبر داد که در ترکیب جدید هیأت نظارت بر رفتار نمایندگان، نماینده شورای نگهبان و قضات دیوان عالی کشور نیز حضور خواهند داشت.

بحث داغ «تحول ساختاری مجلس» هم از همین نوع است. قالیباف اخیرا از «قرارگاه تحول» نام برد. البته قرارگاهی در کار نیست؛ این لفظ صرفا به روحیه نظامی سرهنگ بازمی‌گردد. آنچه قالیباف آن را قرارگاه خوانده، در واقع سمبلی از یک حرکت به قول او جهادی برای تحول مجلس است.

علی اصغر عنابستانی، عضو کمیسیون تدوین آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی، هدف این قرارگاه را تغییر ساختارهای درونی مجلس برای رسیدن به «مجلس تراز انقلاب» عنوان کرده است.

گذشته از اینکه این تحولات دقیقا شامل چه مواردی می‌شود، آنچه در این جریان جلب توجه کرده است، حضور دوباره شورای نگهبان است. مجلسی‌ها برای این تحول ساختاری هم پای شورای نگهبان را به میدان باز کرده‌اند و موضوع استقلال مجلس را دوباره بر سر زبان‌ها انداخته‌اند.

خانه ملت یا خانه شورای نگهبان؟

علیرضا سلیمی، عضو کمیسیون تدوین آیین‌نامه داخلی مجلس دیروز درباره طعن و کنایه‌ها در این ارتباط به مهر گفته است: «در قرارگاه تحول مجلس برخی از حقوقدانان شورای نگهبان فقط طرف مشورت هستند که این موضوع نه تنها به معنای دخالت شورای نگهبان در امور مجلس نیست بلکه باعث اتقان در قانون‌نویسی نیز می‌شود.»

او با تاکید بر سرعت‌بخشی به تحول ساختاری مجلس، ادامه داده: «حضور برخی از حقوقدانان شورای نگهبان به عنوان طرف مشورتی نمایندگان و مجلس می‌تواند از رفت و برگشت‌های زائد قوانین بین مجلس و شورای نگهبان جلوگیری کند و سرعت تصویب قانون را افزایش دهد.»

مخالفان اما می‌گویند که این استدلال‌ها، صرفا بهانه‌ای برای این بدعت‌گذاری‌هاست و خانه ملت را به ویرانه‌ای تبدیل می‌کند که محلی برای تامین منویات نهادی دیگر می‌شود و دیگر اثری از خواست ملت در آن نخواهد بود.

آنها معتقدند اگر چنین است، پس چه بهتر که از اساس قانونگذاری را به شورای نگهبان بسپاریم تا رفت و برگشت‌های زائد قوانین از اساس حذف و سرعت تصویب قوانین به حد اعلای خود برسد!

اصولگرایانِ نشسته بر کرسی‌های سبز اما این طعن و کنایه‌ها را حاصل شکست جریان سیاسی مقابل تعبیر می‌کنند و وقعی به آن نمی‌نهند. آنها توفیق خود را در نداشتن هیچ گونه زاویه با نهاد ناظر شورای نگهبان می‌دانند و معتقدند که زاویه با شورای نگهبان همان بلایی را بر سر آنها خواهد آورد که بر سر مجلس دهم آورد؛ یعنی رد بسیاری از طرح‌ها و مصوبات و در نهایت نیز رد صلاحیت برای انتخابات بعدی.

طرحی در آستانه انتخاب مستاجر جدید پاستور

در این میان حدود ۱۰ ماه به انتخابات ریاست‌جمهوری مانده است و اصولگرایان تنها یک گام دیگر با پاستور فاصله دارند. بهارستان اکنون در دست آنهاست و آنها می‌توانند بخشی از سیاست خود برای پیروزی قریب‌الوقوع خود در انتخابات خرداد آتی را در همین نهاد پیاده کنند. از سوی دیگر اصلاح قانون انتخابات نیز گرفتار طلسمی شده که اگر باز شود، افتخارش به نام مجلس یازدهم ثبت خواهد شد؛ طرحی که بارها ارائه شده و به بن‌بست خورده است. این بار اما نزدیکی بسیار زیاد مجلس و شورای نگهبان این احتمال را تقویت می‌کند که این بار اصلاح قانون انتخابات نهایی شود؛ یک اصلاح اصولگرایانه!

امیرحسین قاضی‌زاده هاشمی، نایب رئیس مجلس شورای اسلامی، سه روز پیش در جریان سفرش به قم و دیدار با آیت‌الله محمد یزدی، عضو شورای نگهبان و رئیس جامعه مدرسین حوزه علمیه قم خبر داد که طرح اصلاح قانون انتخابات ریاست جمهوری با کمک «مرکز پژوهش‌های شورای نگهبان» در حال تدوین است و احتمالا تا آذرماه، پس از رفع ایرادات احتمالی شورای نگهبان تصویب و برای اجرا به دولت ابلاغ خواهد شد.

تعیین تکلیف «رجل سیاسی»

روز گذشته نیز محمدحسن آصفری، نایب رئیس کمیسیون شوراها و امور داخلی مجلس درباره جزئیات این طرح به ایرنا توضیح داد و گفت: «با تعریف رجل سیاسی، مشروط کردن نامزدها به داشتن مدرک کارشناسی ارشد، لزوم ارائه برنامه از سوی آنان از ویژگی‌های طرح جدید است.»

موضوع مناقشه‌برانگیز رجل سیاسی به تفضیل در طرح جدید مورد توجه قرار گرفته است. آنطور که این نماینده مجلس توضیح داده، «در این طرح کسی رجل سیاسی است که از شانیت و جایگاه اجتماعی برخوردار بوده و از مدیران ارشد لشکری، کشوری یا نمایندگان مجلس باشد. در واقع معنی رجل سیاسی در طرح جدید نسبت به قانون قبلی گستره وسیع‌تری دارد. رؤسای جمهور سابق، وزرا، معاونین آنها، شخصی که حداقل دو دوره نمایندگی مجلس را تجربه کرده باشد، فرماندهان کل سابق و کنونی نیروهای مسلح و افرادی که از طرف احزاب سیاسی معرفی شده باشند، در زمره رجال سیاسی محسوب می‌شوند. همچنین دبیران کل احزاب به شرطی به عنوان رجل سیاسی شناسایی می‌شوند که دارای سابقه اجرایی در سطح بالا باشند.»

نکته جالب در طرح جدید مجلس این است که نامزدهای پست ریاست جمهوری باید برنامه‌های خود را به شورای نگهبان ارائه دهند و این برنامه‌ها از سوی کارشناسان شورای نگهبان مورد بررسی قرار گیرد و ملاک تایید یا رد برنامه‌های آنها شورای نگهبان خواهد بود

البته باید دید این نمایندگان در طرح خود تکلیف زنان در تعریف «رجل سیاسی» را هم روشن خواهند کرد یا اینکه اساسا این موضوع را در خور ورود نخواهند دید.

شورای نگهبان علاوه بر کاندیدا، برنامه‌اش را هم تایید می‌کند

موضوع مهم دیگری که در این طرح دیده می‌شود این است که بر اساس آن، کاندیدای پست ریاست جمهوری باید بین ۴۰ تا ۷۰ سال سن داشته باشد؛ بدین ترتیب فردی مانند حسن روحانی که متولد سال ۱۳۲۷ در صورت تصویب طرح مذکور، نمی‌تواند کاندیدای ریاست جمهوری باشد. البته این مورد صرفا برای ذکر مثال است و گرنه روحانی دو دوره ریاست جمهوری را پشت سر گذاشته و مطابق قانون دیگر نمی‌تواند کاندیدای این پست باشد.

گذشته از تمام اینها اما نکته جالب در طرح جدید مجلس این است که به گفته آصفری «نامزدهای پست ریاست جمهوری باید برنامه‌های خود را به شورای نگهبان ارائه دهند و این برنامه‌ها از سوی کارشناسان شورای نگهبان مورد بررسی قرار گیرد و ملاک تایید یا رد برنامه‌های آنها شورای نگهبان خواهد بود.» به عبارتی شورای نگهبان نه تنها صلاحیت کاندیداها را احراز خواهد کرد، بلکه «صلاحیت» برنامه آنها را هم «احراز» خواهد کرد. بدین ترتیب می‌توان دید که دایره اختیار شورای نگهبان بر انتخابات ریاست جمهوری بیش از پیش خواهد شد؛ موضوعی که مجلس دهم به شدت مخالف آن بود و حالا در مجلس یازدهم از آن استقبال می‌شود. حال با مجموع این احوالات باید دید که این طرح اصلاحی به انتخابات خرداد ۱۴۰۰ می‌رسد یا اینکه سد دیگری پیش روی آن قد علم خواهد کرد.

روی موج کوتاه

وزیر خارجه سوئیس شنبه به تهران می‌آید

وزارت خارجه سوئیس اعلام کرد که «ایگنازیو کاسیس»، وزیر خارجه این کشور از روز ۵ تا ۷ سپتامبر ۲۰۲۰ (۱۵ تا ۱۷ شهریور ۱۳۹۹) در سفری رسمی به تهران می‌آید و در این سفر با رئیس جمهور، وزیر امور خارجه و دبیر شورای عالی امنیت ملی ایران دیدار و گفت‌وگوهایی در موضوعات دوجانبه نظیر کانال مالی سوئیس درباره اقلام بشردوستانه، تحولات کنونی در خصوص توافق هسته‌ای و اوضاع در خاورمیانه خواهد داشت. این سفر به مناسبت بزرگداشت یکصدمین سالگرد روابط دیپلماتیک میان ایران و سوئیس انجام می‌شود.

محمد صدر:

قرارداد ۲۵ ساله با چین بدون تصویب FATF عملیاتی نمی‌شود

محمد صدر، عضو مجمع تشخیص مصلحت نظام به «انتخاب» گفت: امروز نیاز است که مجمع به بحث FATF ورود کند ولی متاسفانه هنوز این اتفاق رخ نداده است. چراکه تاوقتی این قضایا حل نشده و همکاری بانک‌ها با ایران مهیا نشود، اجرای قرارداد ۲۵ ساله ایران و چین معنایی نخواهد داشت و عملیاتی نیست. وی در پاسخ به این پرسش که چه زمانی FATF در مجمع بررسی خواهد شد، گفت: هنوز چیزی گفته نشده و زمان بررسی مجدد این موضوع در مجمع مشخص نیست.

رئیس جدید شورای امنیت روی واشنگتن را زمین انداخت:

در مورد درخواست آمریکا علیه ایران، اقدامی نمی‌کنیم

نیجر، رئیس دوره‌ای جدید شورای امنیت سازمان ملل گفت به موضع اعلام شده اندونزی به عنوان رئیس دوره‌ای پیشین شورا مبنی بر اینکه این شورا اقدام دیگری در مورد پیشنهاد ایالات متحده برای بازگشت تحریم‌های سازمان ملل علیه ایران انجام نمی‌دهد، پایبند است. این کشور که در طول سپتامبر ریاست دوره‌ای شورای امنیت را عهده‌دار است گفته است در مورد استفاده از مکانیزم ماشه علیه ایران، بین ۱۵ عضو شورای امنیت اتفاق نظری وجود ندارد، بنابراین نیازی نیست در رابطه با درخواست آمریکا اقدام بیشتری صورت بگیرد.

عباس عبدی مطرح کرد؛

خطر نفوذ «آقازاده‌های رانتی» در طرح مجلس برای اینترنت ملی

عباس عبدی طی یادداشتی به موضوع طرح مجلس برای اینترنت ملی و محدودیت شبکه‌های اجتماعی پرداخت و نوشت: «چراچنین طرحی ارایه می‌شود؟ چند علت برای آن قابل تصور است؛ اول وجود منافع مادی برای فروش فیلترشکن و افزایش بار ترافیکی اینترنت و بالا رفتن سود شرکت‌های ارایه‌دهنده اینترنت. دوم دادن این پیام که ما در حال کار هستیم. ملت آسوده‌خاطر باشند. سوم حضور برخی آقازاده‌های رانتی برای گرفتن وام و امکانات ارزان‌قیمت، جهت راه انداختن پیام‌رسان داخلی! البته انگیزه‌های دیگری نیز هست، از جمله قطع شریان مبارزه با فساد و نظارت اجتماعی.»

تایید کذب بودن ادعای آمریکا درباره ایران؛

شکایت صاحبان محموله‌های نفتی مصادره شده از آمریکا

به نقل از رویترز، سه شرکت مالک نفتکش‌های توقیف شده توسط آمریکا، با طرح شکایتی در یکی از دادگاه‌های منطقه کلمبیای آمریکا خواهان عودت محموله کشتی‌های توقیف شده خود شدند. واشنگتن مدعی شده بود که محموله این کشتی‌ها متعلق به ایران و در مسیر حرکت به سوی ونزوئلا است و با همین ادعا محموله این کشتی‌ها را مصادره کرد. این شرکت‌ها این ادعا را که مقصد این کشتی‌ها ونزوئلا بوده را رد کرده و اعلام کردند مقصد این کشتی جزیره ترینیداد و توباگو بوده تا به دست مشتریانی از پروو کلمبیا برسد.

هفته آینده برگزار می‌شود؛

جلسه رسیدگی به پرونده ویلموتس

سیدنظام‌الدین موسوی، نماینده مردم تهران در مجلس شورای اسلامی به فارس گفت: دومین جلسه رسیدگی به پرونده قرارداد ویلموتس، مربی سابق تیم ملی فوتبال کشورمان شنبه هفته آینده در کمیته فرهنگی کمیسیون اصل نود برگزار می‌شود. وی افزود: در این جلسه نمایندگان وزارت ورزش و جوانان و همچنین اعضای سابق و فعلی هیأت مدیره فدراسیون فوتبال توضیحات خود را ارائه خواهند کرد و گزارش کمیته در این مورد نیز تا حدود دو هفته دیگر نهایی و به صحن کمیسیون اصل نود ارائه خواهد شد.

خبر

اشمید از تأکید مجدد اعضای کمیسیون مشترک برجام بر یک اصل خبر داد؛

آمریکا عضو برجام نیست

هلگا اشمید، رئیس نشست کمیسیون مشترک برجام متعاقب نشست روز سه‌شنبه ۱۱ شهریور ۱۳۹۹ این کمیسیون، در بیانیه‌ای اعلام کرد که «اعضا مجددا تاکید کردند که آمریکا را نمی‌توان یک دولت عضو برجام محسوب کرد.»

در این بیانیه آمده است: «در پرتو مباحث مطروحه اخیر در شورای امنیت ملل متحد در نیویورک در خصوص تلاش برای بازگرداندن تحریم‌های ملل متحد که قبلا لغو شده‌اند، اعضا تاکید دوباره کردند که آمریکا در تاریخ ۸ می ۲۰۱۸ به صورت یکجانبه، توقف مشارکت خود در برجام را اعلام کرد و از آن پس، در هیچ یک از فعالیت‌های مرتبط با برجام مشارکت نداشته است. اعضاء مجددا تاکید کردند که بنابراین آمریکا را نمی‌توان یک دولت عضو برجام محسوب کرد. در این رابطه، اعضا همچنین بیانیه‌ها و مکاتبات مختلف قبلی خود با شورای امنیت ملل متحد در این خصوص، از جمله بیانیه مورخ ۲۰ اوت ۲۰۲۰ نماینده عالی اتحادیه اروپایی در ظرفیت هماهنگ کننده برجام که بیان می‌کند آمریکا نمی‌تواند فرایند بازگشت تحریم‌های ملل متحد تحت قطعنامه ۲۲۳۱ شورای امنیت را آغاز نماید، مجددا تایید کردند.»

بخش دیگری از این بیانیه تصریح می‌کند: «اعضا از بیانیه مشترک ایران و آژانس بین‌المللی انرژی اتمی، مورخ ۲۶ اوت ۲۰۲۰، که اجرای آن آغاز شده است، استقبال کردند. در همین زمینه، آن‌ها نقش مهم آژانس بین‌المللی انرژی اتمی به عنوان تنها سازمان بین‌المللی مستقل و بی‌طرف مسئول راستی‌آزمایی و نظارت بر تعهدات عدم اشاعه هسته‌ای را یادآور شدند.»

همچنین در بند شش این بیانیه تصریح شده است: «اعضا مجدداً اهمیت پروژه‌های عدم اشاعه هسته‌ای، بویژه، پروژه مدرن‌سازی راکتور اراک و پروژه ایزوتوپ‌های پایدار در فردورا تکرار کردند. با عنایت به آثار و عواقب بالقوه تصمیم آمریکا در ماه می برای پایان دادن به اسقاطیه‌های مرتبط با پروژه اراک، اعضا حمایت قاطع و مسئولیت جمعی خود برای ادامه این پروژه را تکرار کردند.»

پایان ماه جاری؛

مونسان برای لغو ویزا به روسیه می‌رود

وزیر میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی می‌گوید: پایان این ماه سفری به روسیه خواهم داشت تا موضوع لغو دوطرفه روادید بین ایران و روسیه نهایی شود. به گزارش ایسنا، علی‌اصغر مونسان در هشتمین جلسه شورای سیاست‌گذاری بخش خصوصی گردشگری، تجربه لغو یکطرفه روادید با چین و عمان را مثبت و خوب ارزیابی کرد و افزود: برخی از کشورها موضوع جذب گردشگر خارجی را آغاز کرده‌اند و سفرهای خارجی به این کشورها انجام می‌شود که ما نیز با در نظر گرفتن نظر وزارت بهداشت و توجه به رعایت پروتکل‌های بهداشتی می‌توانیم موضوع جذب گردشگر خارجی را مجددا آغاز کنیم. ویزای گروهی ایران و روسیه قرار بود در سال ۲۰۱۸ لغو شود. این طرح از سال ۱۳۹۳ مطرح شده بود و آمادگی از سمت ایران بیشتر بود، هرچند اداره فدرال گردشگری روسیه آن را جدی پیگیری کرد تا این‌که در سال ۱۳۹۴ «تفاهم‌نامه تسهیل اعطای روادید» به جای لغو روادید، میان وزیران خارجه دو کشور امضا و در ادامه آن، فرآیند دریافت ویزا کوتاه‌تر شد. پس از آن سفیر ایران در روسیه گزارش کرد که سفر شهروندان ایرانی به این کشور ۱۱۵ درصد و سفر اتباع روس به ایران ۴۰ درصد رشد کرد. جدی نبودن برخی مقام‌های روس در اجرای کامل طرح لغو روادید باعث شد دو کشور گام بعدی را بردارند. روس‌ها در سال ۱۳۹۵ پیشنهاد لغو ویزای گروهی گردشگری را دادند، سرانجام در آذرماه همان سال موافقت‌نامه دیگری با عنوان «تسهیل روادید گردشگران گروهی ایران و روسیه» به پاراف مدیران کل کنسولی دو کشور امضا شد. البته مفاد آن هنوز اجرانشده است. علی‌اصغر مونسان-وزیر میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی-قصد داشت تفاهم‌نامه اجرایی این طرح را تا پایان سال ۱۳۹۸ به امضا برساند اما شیوع ویروس کرونا آن را تاکنون به تعویق انداخته است. حالا او خبر داده که قرار است به زودی عازم روسیه شود و آن طرح به سرانجام برسد.